

УДК 37.034:1(44):378.14 (043.2)

Саць І.М.

Національний авіаційний університет, Київ

СИСТЕМА МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ Ж.-Ж. РУССО І СУЧАСНИЙ ОСВІТНИЙ ПРОЦЕС

Радикальні соціально-економічні зміни, які відбуваються у нашому суспільстві, зміна системи ціннісних орієнтирів викликають нагальну потребу у пошуку нових шляхів і методів у системі освіти і виховання. Цілком природно, що філософська рефлексія часто спрямовується на педагогічні ідеї, а філософські вчення стають керівництвом у вихованні й освіті. Сучасним потребам розвитку філософської думки та теоретичного забезпечення реформ у сфері освіти особливо відповідає вивчення спадщини мислителів, у чийй творчості початки філософії, як концентрованого виразу культури і педагогіки злиті в неподільну єдність. Саме такий синтез знаходимо у творчості видатного філософа епохи Просвітництва Жан-Жака Руссо.

Ж.-Ж. Руссо обґрунтовує розуміння філософсько-педагогічної концепції як системи, в якій виховання повинно бути природним, тобто відповідати віковій дитини і здійснюватися на лоні природи. Філософ вважав головним природним правом людини – право на свободу і висунув ідею вільного виховання, у зв'язку з чим виступав проти авторитаризму у вихованні, заперечував необхідність покарання дітей. Основою педагогічної системи Ж.-Ж. Руссо є принципи: гуманізму, природовідповідності, свободи, індивідуального підходу до дітей. У праці «Про виховання» Ж.-Ж. Руссо поділив виховання на періоди: 1 період – від народження до 2 років (основою всього є фізичне виховання); 2 період – від 2 до 12 років (основою є розвиток зовнішніх відчуттів); 3 період – від 12 до 15 років (основою є розумове і трудове виховання); 4 період – від 15 років до повноліття (основним є моральне і статеве виховання).

Уперше в історії педагогіки мислитель обґрунтовує метод морального виховання. Механізм цього методу полягає не в декламаціях і вимогах, а є шляхом безпосереднього особистого переживання дитиною наслідків зроблених нею вчинків, у накопиченні власного морального досвіду. Ж.-Ж. Руссо висуває три задачі морального виховання: 1) виховання добрих почуттів (виховання серця, тобто спостерігаючи за картинами людських страждань і самому можна прийти до висновку, що саме реальні справи виховують добрі почуття); 2) виховання добрих суджень (здійснюється в результаті вивчення біографії великих людей); 3) виховання доброї волі (може бути лише при здійсненні добрих справ). Отже, Ж.-Ж. Руссо – людина, що змінила і запровадила нові засади які не втрачають своєї актуальності у сучасному освітньому процесі.

Науковий керівник: Мокляк Л.І., доцент НАУ